

Anti- pestprotocol

(inclusief digitaal pesten)

Obs De Klim, Utrecht

Oktober, 2020

Inhoudsopgave

1. Doelstelling van het pestprotocol
2. Wat wordt er onder pesten verstaan?
3. Digitaal pesten
4. Signalen van pestgedrag
5. Activiteiten in het kader van preventie.
 - 5.1 pesten onderling
 - 5.2 digitaal pesten
6. Wat te doen bij pesten
7. Sanctiebeleid

Bijlage 1: Mogelijke regels digitaal gedrag in de klas

Bijlage 2: Adviezen aan de ouders

1. Doelstelling van het pestprotocol

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er ongewenste situaties voorkomen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

2. Wat wordt er onder pesten verstaan?

'Pesten is iemand keer op keer opzettelijk pijn of verdriet willen doen. Als er in een groep steeds iemand anders wordt geplaagd, dan is er niks aan de hand. Maar als het systematisch dezelfde persoon is die wordt geplaagd, dan is er sprake van pesten.

Bij pesten is er altijd sprake van machtsongelijkheid. Bijvoorbeeld doordat de pester groter en sterker is dan het slachtoffer. Dat hoeft niet altijd fysiek groter en sterker te zijn, het kan ook om een mentaal overwicht gaan of om iemands status in de groep. Hierdoor is het slachtoffer niet goed in staat om zich te verweren.'

Als we het over pesten hebben, denken we aan zaken als-

- Buitengesloten of genegeerd worden
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn, bv. kleding, uiterlijk, gedrag, cultuur, sekse.
- Fysiek geweld
- Bedreigd worden
- Kleineren

Kenmerken van pestgedrag:

- Pesten gebeurt opzettelijk; men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig.
- Pesten stopt niet vanzelf
- Pesten is een ongelijke strijd
- De pester heeft geen positieve bedoelingen
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

Gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- Enkele of meerdere leerlingen lijden onder een dreigend en onveilig klimaat; Leerlingen kunnen angstig worden en elkaar wantrouwen; kinderen zijn weinig open of spontaan; kinderen hebben weinig of geen echte vrienden binnen de groep.
- Gedragsverandering

Verschil met plagen:

Als je geplaagd wordt, kun je altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen van. Plagen is niet gemeen, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, niet iedere keer dezelfde is aan de beurt. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijk te stoppen.

Het is niet zo dat je met plagen niet op hoeft te letten opletten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. En dan is het pesten geworden.

Soms wordt de vraag gesteld is het nu plagen of pesten, daar is maar 1 antwoord op. **De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is.** De zender kan het nog net zo leuk bedoelt of gezegd hebben, de ontvanger bepaald.

Bij pesten is de sfeer juist niet positief en er is altijd sprake van meer tegen 1. Er is sprake van een machtsverschil, het slachtoffer is niet in staat tegen de sterkere partij (pestkop met meelopers) te verweren. Pesten is altijd gemeen bedoeld en het kan niet in je eentje worden gestopt.

3. Digitaal pesten

Digitaal pesten is vaak onzichtbaar voor ouders en school. Dit maakt het lastig tijdig in te grijpen. Het is daarom van groot belang dat we ons hier bewust van zijn en dat we dit bespreekbaar maken in de groep.

Het internet biedt veel mogelijkheden tot pesten:

- Er worden opzettelijk virussen naar elkaar gestuurd;
- Homepages en mailadressen worden gekraakt;
- Kinderen sturen anonieme dreigberichten;
- Ze zetten foto's van elkaar online met vervelende teksten;
- Ze beledigen elkaar via sociale media;
- Kinderen bestellen online producten voor iemand anders;
- Er kunnen anonieme berichten geplaatst worden

4. Signalen van pestgedrag

Dit kunnen zijn:

- Een bijnaam geven aan bepaalde leerlingen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

5. Activiteiten in het kader van preventie.

5.1 Pesten onderling

Leerlingen, (niet) onderwijzend personeel en ouders zien pesten als een probleem. Het pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het door ouders, leerlingen en andere betrokkenen wordt gemeld bij de leerkracht. We zijn samen verantwoordelijk.

Wij willen pesten voorkomen. Onze leerkrachten kunnen pesten signaleren door goed te observeren. De leerkrachten nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling. Er wordt direct aandacht besteedt aan ruzies of conflicten.

We maken gebruik van het sociaal emotioneel leerlingvolgsysteem Zien!. We maken daarbij gebruik van de handreikingen die gegeven worden om zowel het groepsklimaat als het welbevinden van de individuele leerling te versterken. Dit wordt verwerkt in een groepsplan gedrag. Deze wordt na de herfstvakantie gemaakt. Zo nodig ook nog een keer in maart.

Startgesprekken aan het begin van het jaar waarin we ouders horen over het kind. Ook het welbevinden van het kind komt hier aan de orde.

Na de herfstvakantie is er een groepsbespreking met de intern begeleider speciaal met betrekking tot groepsvorming, groepsdynamiek en sociaal emotioneel welbevinden.

We praten in de klas niet alleen over pesten, maar zetten doelgericht in op de omgangsvormen en vertalen deze in concrete situaties. Op deze wijze wordt de uitvoering van de omgangsvormen een vaardigheid voor het positief omgaan met elkaar. De omgangsvormen:

- We spelen en werken samen
- We zijn aardig voor elkaar
- Ik ben ik en jij bent jij
- We luisteren goed naar elkaar
- We lossen conflicten samen op
- We zijn zuinig op alle spullen

In elke groep worden de omgangsvormen aan het begin van het schooljaar besproken en op papier gezet. De omgangsvormen hangen we duidelijk en zichtbaar op in het lokaal. De omgangsvormen maken we met de groep concreet en specifiek. De formulering is positief. Het hele jaar door komen deze terug in gesprekken en activiteiten.

In onze houding zijn wij een voorbeeld voor alle kinderen in het tonen van respect naar elkaar en naar de kinderen.

Pestgedrag wordt gemeld aan de anti-pest coördinator. Deze registreert het pestgedrag en helpt de leerkracht waar nodig om het pestgedrag aan te pakken. De hulp van de IB-er en de directeur kunnen dan ook ingeschakeld worden. Zo nodig wordt het buurtteam ingeschakeld.

De anti-pestcoördinator en de vertrouwenspersoon zorgen dat ze zichtbaar zijn in de school. Elk jaar gaan ze alle klassen langs om te vertellen over hun rol, er hangt een poster in de school met de gezichten en via de nieuwsbrief wordt dit aan ouders vermeld.

De anti-pestcoördinator brengt het pestgedrag van de gehele school in kaart.

Elk jaar doen we in september mee aan de week tegen pesten. Elke klas besteedt dan aandacht aan de volgende onderwerpen:

- Respectvol met kinderen omgaan.
- We betrekken kinderen bij de les, moedigen hen aan, helpen en corrigeren, geven hen het gevoel dat ze ook fouten mogen maken.
- We leren kinderen rekening te houden met onderlinge verschillen.
- Rollen bij pesten in een groep.

5.2 Digitaal pesten

Het is belangrijk dat leerkrachten interesse tonen in wat kinderen digitaal doen. We leren leerlingen eerst na te denken voordat ze reageren op berichten in een app, groepsapp, andere social media of op (game)internetsites.

We werken met de leerlijn ICT-vaardigheden. Alle leerlingen leren op hun eigen niveau om te gaan met de digitale middelen die ze tot hun beschikking hebben.

Naast de omgangsvormen worden er ook klassikale digitale afspraken gemaakt in de eerste periode van het schooljaar. Deze komen op de karretjes bij de chromebooks. Zie bijlage 1 voor de sub onderwerpen waarvoor afspraken gemaakt worden.

Eigen telefoons en tablets zijn niet toegestaan op school- tenzij hier nadrukkelijk om gevraagd is in het belang van een les.

Er worden vanaf groep 6 klassikaal afspraken gemaakt over het gebruik van de groepsapp. Mocht dit in de lagere groepen aan de orde zijn, dan gebeurt dit eerder.

Wanneer er vermoedens zijn van digitaal pesten maken we duidelijk dat digitaal pesten strafbaar kan zijn. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol, dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon of de anti-pestcoördinator inschakelen. Deze onderzoekt het probleem, raadpleegt deskundigen en adviseert het bevoegd gezag.

6. Wat te doen bij pesten

Bij de aanpak van pesten zijn 5 partijen betrokken, namelijk: het gepeste kind, de pester, de klasgenoten, de school/leerkracht, de ouders/verzorgers.

We gebruiken de 5-sporenaanpak van Bob van der Meer om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokken partijen. Hieronder volgen de 5 sporen en een toelichting bij elk punt.

1 Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

We luisteren naar wat er gebeurd is. We laten aan het kind merken dat hij/zij uniek is en dat we er voor hem/haar willen zijn. We nemen het probleem serieus. We gaan samen met het kind op zoek naar mogelijke oplossingen en begeleiden het kind daarin. Indien nodig schakelen we deskundige hulp in. We houden vervolgesprekken met het kind.

2 Steun bieden aan het kind dat zelf pest

We nemen de tijd voor een gesprek met het kind. Pesten gebeurt nooit zonder reden, we vinden het daarom belangrijk om achter de oorzaak te komen. We zullen ingaan op de impact van de pester op het slachtoffer. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig voelt en leggen uit wat wij als school zullen doen om het pesten te stoppen. We stellen hierin duidelijke grenzen. Er worden afspraken gemaakt over gedragsverandering.

3 Mobiliseren van de zwijgende middengroep

We zullen ook de groep op de hoogte stellen van het pesten. We praten met de groep over ieders rol daarin. De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de groep leert het pesten bespreekbaar te maken met een volwassene. De groep heeft de mogelijkheid om met oplossingen te komen waarin ze zelf een actieve rol spelen. Dit kan wel afhangen van de gevoeligheid van het slachtoffer.

4 De ouders informeren

We zullen ouders ervan op de hoogte stellen als hun kind in een peestsituatie zit. Zowel van de pester als de gepeste. Zo nodig ook de andere ouders. We zullen de tijd nemen het probleem met ouders te bespreken. Ouders zijn altijd welkom met vragen of om hun verhaal te doen.

5 Algemene verantwoordelijkheid school

Als school zijn we verantwoordelijk voor de veiligheid van kinderen. Alle leerkrachten zullen op de hoogte zijn hoe ze moeten handelen bij pesten. Dit coördineert de anti-pestcoördinator. Minimaal 1x per jaar staat dit punt op de agenda. Gemaakte afspraken in een klas worden in het team besproken zodat dit collectief gehandhaafd kan worden.

7. Sanctiebeleid

Bij pestbeleid past ook een sanctiebeleid. Het moet voor iedereen duidelijk zijn welke maatregel bij welk gedrag genomen wordt. Het moet ook duidelijk zijn wie in welke situatie een sanctie kan opleggen.

Gedrag	Sanctie	Door wie
Eenmalig geconstateerd pestgedrag	- Zie de stappen bij punt 6. - Verslag leggen in Parnassys. - Ouders mogen ingelicht worden, hoeft niet. - Evt. Melding bij antipest coördinator	Leerkracht
Pesten blijft doorgaan	- Nogmaals stappen bij punt 6 doorlopen. - Ouders worden ingelicht. - Melden bij anti-pestcoördinator, deze registreert het gedrag en zoekt samen met de leerkracht naar een passende aanpak. - Melden bij IB-er door anti-pestcoördinator. - De pester krijgt sancties*, afhankelijk of aangepast aan de situatie.	Leerkracht Anti-pestcoördinator
Pesten blijft toch doorgaan	- Afspraken over te verwachten gedrag worden schriftelijk vastgelegd en getekend. Interventies worden voortgezet.	Leerkracht en anti-pestcoördinator samen met directie
Negatief gedrag blijft gehandhaafd. Geen verbetering merkbaar.	Schorsing/verwijdering van pester.	Directeur in overleg met het schoolbestuur

* Mogelijke sancties: boek lezen, beschrijven van situatie en eigen gedrag, excuses d.m.v. brief

Bijlage 1: Mogelijke regels digitaal gedrag in de klas

Surfen en gamen

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op websites zie.
- Ik download niets, geen games, geen software, geen muziek.
- Ik mag mezelf niet registreren op websites.
- Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, klik ik het weg (als het niet lukt, vraag ik hulp).
- Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw.

Sociale Media en chatten

- Ik mag alleen chatten op sites die door de leerkracht zijn goedgekeurd.
- Onder schooltijd bezoek ik geen sociale media.
- Ik geef geen mailadressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, foto's, wachtwoorden en andere persoonlijke informatie aan mensen die ik alleen van het chatten of sociale media ken.
- Ik reageer niet op pesterijen, dreigementen of scheldpartijen en haal zelf ook niet van dit soort 'geintjes' uit via internet.
- Ik blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug).
- Als er iets vervelends gebeurt, ga ik weg uit de chat of blokkeer ik iemand. Ik vertel dit mijn ouders of de leerkracht.

- Ik heb geen contact met kinderen die ik van internet ken, en spreek niet met ze af zonder dat mijn ouders dat weten.

Mailen

- Ik open nooit miltjes van onbekenden.
- Ik verstuur geen viruswaarschuwingen en geen kettingbrieven.
- Spam en junkmail gooi ik meteen weg en ik reageer er nooit op.
- Ik verstuur geen anonieme mail.
- Ik verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of hate-mail.

Huiswerk doen met internet

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op het internet lees.
- Als ik niet weet of ik een website kan gebruiken, vraag ik raad aan de leerkracht.
- Ik neem niet zomaar teksten over van websites voor schoolopdrachten.
- Voor het kopiëren van plaatjes en foto's vraag ik eerst toestemming aan de makers.

Appen

- Ik sluit niemand buiten in groeps-apps.
- Ik haal geen flauwe grappen uit via de app.
- Als er dingen in de app gebeuren die ik niet vind kunnen bespreek ik dit met een volwassene.

Bijlage 2: Adviezen aan de ouders

- Ouders van gepeste kinderen
 - Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
 - Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
 - Indien het pesten buiten school gevolgen heeft voor het welbevinden onder schooltijd dan adviseren wij ook contact met de school op te nemen.
 - Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
 - Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
 - Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Ouders van pesters
 - Neem het probleem van uw kind serieus
 - Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
 - Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
 - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
 - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.
- Alle andere ouders van de groep waarin het gespete kind zit:
- Neem ouders van het gepeste kind serieus en maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
 - Neem het probleem serieus want het kan ook uw kind overkomen.
 - Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
 - Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
 - Geef zelf het goede voorbeeld.
 - Leer uw kind voor anderen op te komen.
 - Leer uw kind voor zichzelf op te komen.